

Община приятел на детето в България

**Концепция за реализация на програмата
„Община приятел на детето”**

Съдържание:

Въведение

Изпълнители

Цел

Реализация

Статут „Община приятел на детето”

Самооценка и оценка на общитните

Сертифициране на Общините приятел на детето

Годишна среща на Общините приятел на детето

Мрежа на общините приятел на детето

Алгоритъм на присъединяването към инициативата

План за реализация

Приложения:

Концепция „Община приятел на детето”

Въпросник за самооценка на общините (2009г.)

Детайлни правила на мрежата „Общини приятел на детето”

....

Въведение

Инициативата „Град приятел на детето” (ОПД) се реализира от УНИЦЕФ в световен мащаб, в резултат на заключенията на Конференцията на ООН (Habitat II), че благосъстоянието на децата е фундаментален индикатор за демократичност и добро управление на всяко населено място. Концепцията за „Град приятел на детето” е разработена от Изследователския център на УНИЦЕФ “Иноченти”. В инициативата участват над 800 градове от различни страни и континенти – Великобритания, Франция, Испания, Швеция, Холандия, Русия, Палестина, Бразилия, Германия и много други.

В България инициативата започва реализация от 2008 г. в разширен обхват под названието „Община приятел на детето” (ОПД). Програмата се реализира от УНИЦЕФ България, в партньорство с Асоциация „Родители”, Национално движение на общините в РБ и Държавна агенция за закрила на детето.

Инициативата “Община - приятел на детето” дава възможност на ниво община да се изпълнят задълженията на България, при подписването на Конвенцията за правата на детето за повишаване на благосъстоянието на живот на децата. Инициативата на УНИЦЕФ „Община – приятел на детето” е инструмент, който ще помогне да се подобрят условията на живот на децата, като се фокусират усилията на местната власт върху детския въпрос и се създадат положителни управленски практики.

„Приятел на детето” е град, община или друга система на местно самоуправление, активно ангажирана с правата на децата. Това е населено място, в който гласовете, нуждите, приоритетите и правата на децата за неделима част от обществените политики, програми и решения.

В рамките на инициативата статутът „Община приятел на детето”- не е модел на идеалната община, нито статут, който се присъжда за постигнати успехи. Включването на община в инициативата е знак за ангажираността на политиките и администрация с въпросите на детското благосъстояние и е свързано с желанието общината да постигне такова управление, което позволява адекватно посрещане и развитие на детския въпрос. Участието на всяка община в тази инициатива означава постоянен стремеж към повишена грижа за децата, критичен усет за постигнатото и ясен поглед към предизвикателствата.

Община приятел на детето се стреми да осигури напредък по отношение основните 9 градивни елемента на инициативата:

- Участие на децата и съобразяване с мнението им при вземане на решение
- Приятелска законодателна среда – осигуряване на закони, регулации и процедури, които последователно отстояват правата на децата
- Детайлна, изчерпателна стратегия и план за действие за изграждане на “Община - приятел на детето”
- Развиване на постоянни структури към местната власт, които да осигуряват първостепенното разглеждане на въпросите, свързани с децата
- Системен анализ на ситуацията и оценка на въздействието на политиките по отношение на децата
- Финансиране за политиките за децата
- Непрекъснато наблюдение и събиране на данни по отношение на положението на децата и техните права
- Популяризиране правата на децата
- Независимо застъпничество за децата

Напредъкът по отношение на благосъстоянието на децата, се измерва съгласно постигнатото по осигуряване на правото на всяко дете:

- да повлияе на решенията, които се взимат в града;
- да изразява мнението си за града, в който иска да живее;
- да участва в семеен, общностен и социален живот;
- да има достъп до добро качество на услуги, ориентирани към децата – здравеопазване, образование, социална грижа и подслон;

- да бъде защитено от експлоатация, насилие и злоупотреба;
- да се разхожда безопасно по улиците;
- да се среща с приятели и да играе;
- да разполага със зелени пространства за растения и животни;
- да живее в незамърсени околна среда;
- да участва в културни събития;
- да бъде равноправен гражданин на своя град с достъп до всяка услуга, без значение от етнически произход, раса, религия, пол, увреждане или сексуална ориентация.”

Изпълнители

УНИЦЕФ

УНИЦЕФ е организацията, която легитимира инициативата в рамките на своята глобална инициатива “Град приятел на детето”. УНИЦЕФ следи за съдържанието и параметрите на инициативата в контекста на съдържанието и принципите изготвени от института Иноченти и принципите прилагани в рамките на глобалната инициатива “Град приятел на детето”.

УНИЦЕФ сформира екпертен екип към програмата, който разглежда представените от общините въпросници за самооценка и материалите и документите към тях, провежда консултации при необходимост и подготвя доклад.

УНИЦЕФ не е пряко ангажиран във функционирането на мрежата на общините приятел на детето. Дейностите на общините, в рамките на мрежата ще бъдат обвързани с други, вече съществуващи форми на мрежова работа между общините – в рамките на Националното сдружение на общините в РБ.

Програмата се развива като инициатива на УНИЦЕФ в партньорство с държавни и неправителствени организации. УНИЦЕФ придава легитимност на инициативата, като осъществява:

- превод и адаптиране на концепцията на института Иноченти;
- стартира, насърчава, финансира и контролира реализацията на инициативата
- връчване на сертификат на Община – приятел на детето;
- инициране на Мрежата «Община – приятел на детето»
- провеждане на ежегодна среща на Общините приятел на детето (това може да се сложи и към действията на НСОРБ, ако успеем да ги навием да го поемат)
- връчва ежегоден почетен знак или друг знак за отличие на община, която през изминалата календарна година е направила най-съществен напредък по отношение благосъстоянието на децата;

НСОРБ

- Участва в изготвянето на концепцията;
- Участва в определяне на критериите за оценка на Община приятел на детето
- Консултира отношенията с общините;
- Координира Мрежата «Община приятел на детето»

ДАЗД

- Участва в определяне на критериите за оценка на Община приятел на детето
- Участва при връчването на сертификата на Общините приятел на детето

Асоциация «Родители»

- Реализира стартирането на програмата «Община приятел на детето» в България, което включва адаптиране на въпросника за самооценка, сформирание на екип за провеждане на оценката на общините, провеждане на оценка и изготвяне на доклади, номиниране на първите общини – приятел на детето.

Цел на програмата «Община приятел на детето»

Целта на инициативата „Община-приятел на детето” е да подпомогне прилагането на Конвенцията за правата на детето на местно ниво и да се постигнат условия, позволяващи реална защита на правата на децата и повишаващи тяхното благосъстояние. По конкретно целта на инициативата е да се постигне по-доброжелателно управление към децата във всички аспекти на управление, инфраструктура и услуги на местно ниво, които пряко зачитат правата на децата.

Целта на програмата в България е да стимулира общините да работят активно за подобряване на политиките си за децата и за подобряване на управлението на детския въпрос. Програмата разчита на устойчивост на действието на общините, като за целта стимулира тяхната самооценка, провежда и външна експертна оценка и едва тогава връчва сертификата «Община приятел на детето».

Последователността на действията на общините се гарантира от заложените им ангажименти да работят за преодоляване на констатираните пропуски по проведените оценки и да изпълнят поставените им препоръки и приоритети. За да подпомогне развитието на общините вече като Общини приятели на детето, програмата предвижда провеждане на ежегодни срещи за обмен на добри практики и за представяне на най-добрите постижения през годината, както и създаване на мрежа на «Общините приятел на детето», в рамките на която ще бъде възможен обмен на информация, споделяне на опит и методология на работа.

Релизация на програмата

В рамките на програмата „Община – приятел на детето” заинтересованите от участие в нея общини попълват въпросник за самооценка на напредъка си съгласно 9те градивни елемента и при наличие на реален стремеж и желание за развитие и оптимизация на управлението, свързано с детския въпрос могат да получат статут на Община – приятел на детето.

Заинтересоваността на общината се изразява в:

- решение на Общинския съвет за желание за участие в инициативата;
- попълване на въпросника за самооценка и предоставяне на материали и документи за илюстрация и потвърждение;
- среща с консултантите на инициативата (при необходимост).

При заявен интерес за включване в инициативата УНИЦЕФ и партньори:

- предоставят цялата информация и документация (описание на инициативата, представяне на 9те градивни елемента, въпросник за самооценка и пр.);
- оказват подкрепа и провеждат срещи за запознаване и разясняване на инициативата;
- оказват съдействие за попълване на въпросника за самооценка (при необходимост);
- подготвят експертен доклад за конкретната община и нейното състояние съгласно въпросника;
- разглеждат кандидатурата и доклада на експертите;
- връчват сертификата за Община приятел на детето.

Статут „Община – приятел на детето”

С получаването на сертификата за „Община приятел на детето” конкретната община се ангажира да работи активно за повишаване на благосъстоянието на децата, като:

- оптимизира управлението си, съгласно 9те градивни елемента, резултатите от въпросника и препоръките от доклада на експертите;
- подобрява изграждането на среда приятелка за децата, съгласно критериите за благосъстояние на градската среда
- споделя с останалите „Общини приятел на детето” опит и добри практики и предоставя конкретно how-how;
- участва в Мрежата на „Общините – приятел на детето”
- участва в ежегодните срещи на „Общините приятел на детето”

Самооценка и експертна оценка на общината

С включването си в инициативата „Община приятел на детето” всяка община се ангажира да попълни въпросник за самооценка, в който да посочи постигнатото и съществуващите практики на управление на детския въпрос. Въпросникът за самооценка е изготвен от експертния екип на УНИЦЕФ на база на въпросника на институт Иноченти и съгласно българската практика и законодателство. Въпросникът за самооценка е достъпен на интернет страницата на УНИЦЕФ или при запитване и всяка община може да го получи и да се запознае с него.

При попълването на въпросника за самооценка общините могат да ползват подкрепа от експертите на инициативата, които да им помогнат да намерят точните отговори и да си изградят ясна оценка за постигнатото от общината по всяка от конкретните теми.

Въпросникът за самооценка и материалите и документите, които илюстрират и потвърждават отговорите, се предоставят на УНИЦЕФ и биват разгледани от експертния екип, който излиза с доклад. При необходимост експерти на програмата могат да посетят общината за провеждане на разговори и консултации.

Докладът на експертите включва оценка на състоянието на общината по всеки от 9те градивни елемента и препоръки за развитие към конкретната община.

Сертифициране на Общините приятел на детето

Всяка община, която е изпълнила критериите за присъединяване към инициативата и която има положителен доклад от експертния съвет може да получи сертификат „Община приятел на детето”. Сертификатите се връчват от УНИЦЕФ веднъж годишно.

Годишна среща на „Общините приятел на детето”

Реализацията на програмата включва ежегодно провеждане на среща на Общините приятел на детето, на която се представят добър опит и постижения през изминалата година в предварително определена дейност(детско здравеопазване, образование, социални услуги, и т.н.), като се отличава(т) най-добрите, най-забележителните постижения.

Годишната среща се осъществява (по възможност) в съгласуваност с годишния календар на събитията на НСОРБ.

Мрежа на общините приятел на детето

Мрежата функционира като неформално обединение на Общините приятел на детето, като координацията на дейността и се поема на ротационен принцип от членовете. Учредяването на мрежата ще бъде направено от първите избрани и сертифицирани Общини приятели на детето, които ще определят конкретните дейности и правила на мрежовата работа.

В рамките на програмата Мрежата има за цел да подпомогне Общините приятели на детето е ползотворния контакт помежду им, като за да способстват развитието на благосъстоянието на децата те споделят опит и добри практики и стартират съвместни инициативи.

Дейността на мрежата е насочен към:

- разпространение на информация за обмяна на опит (положителен и отрицателен) и разпространение на добри практики
- поддържане на контактна информация;
- създаване на условия за реализиране на съвместни дейности
- популяризиране на инициативата „Община приятел на детето”.

Функции на мрежата

- Събиране и разпространение на добри практики в различните сфери на детската политика
- Предоставяне на информация за и от ново включващи се в инициативата общини
- Организиране на срещи , мероприятия, семинари на общините в мрежата и обмен на информация по въпроси, свързани с правата на децата.

Дейности

1. Ежегодна конференция /среща/ на Общините приятел на детето.
2. Редовни тематични дискуссионни срещи на Общини приятел на детето (съчетани с тематичните работни групи на НСОРБ)
3. Интернет страница с форум и читалня за членовете– за споделяне на добри практики, модели и пр.
4. Тримесечен бюлетин (? Може и да е излишен след като има интернет страница)
5. Ежегодно номиниране и награждаване на най-добри практики за повишаване на детското благополучие.

Координация на мрежата

Координацията на мрежата се извършва от общините членки, като на ротационен принцип се редуват ежегодно. Устройствените правила за функционирането на мрежата ще бъдат

изготвени и утвърдени от самите и членове, след като първите общини приятел на детето получат статута си.

Партньорство

Първо ниво – УНИЦЕФ, НСОБ и общини

Второ ниво – между общините – създаване на мрежа

Мониторинг

Инициативата ще се наблюдава от УНИЦЕФ.

Въпроси, които да се имат предвид

- Идентифициране на основни членове на мрежа и насърчаване на широко и активно участие
- Как най-добре ще действа/влие мрежата върху общините
- Нуждите за създаването на мрежата ресурси: хора и време -специални умения или изисквания за участие
- Каква комбинация от мрежови средства могат да се използват: уебсайт; вестници, други издания; срещи; обучение и семинари;
- Необходимо ли е да се определят водещи общини като един (ключов) елемент от по-широка мрежа ????
- Да се започне подготовката на ранен етап, за да може мрежата да подпомага инициативата още в самото и стартиране – т.с след първите самооценки

Алгоритъм на присъединяването към инициативата Община приятел на детето

Изпълнител: община

Изпълнител: община

Изпълнител: община

Изпълнител: община

Изпълнител: експертен екип към УНИЦЕФ

Изпълнител: община

Изпълнител: експертен екип към УНИЦЕФ

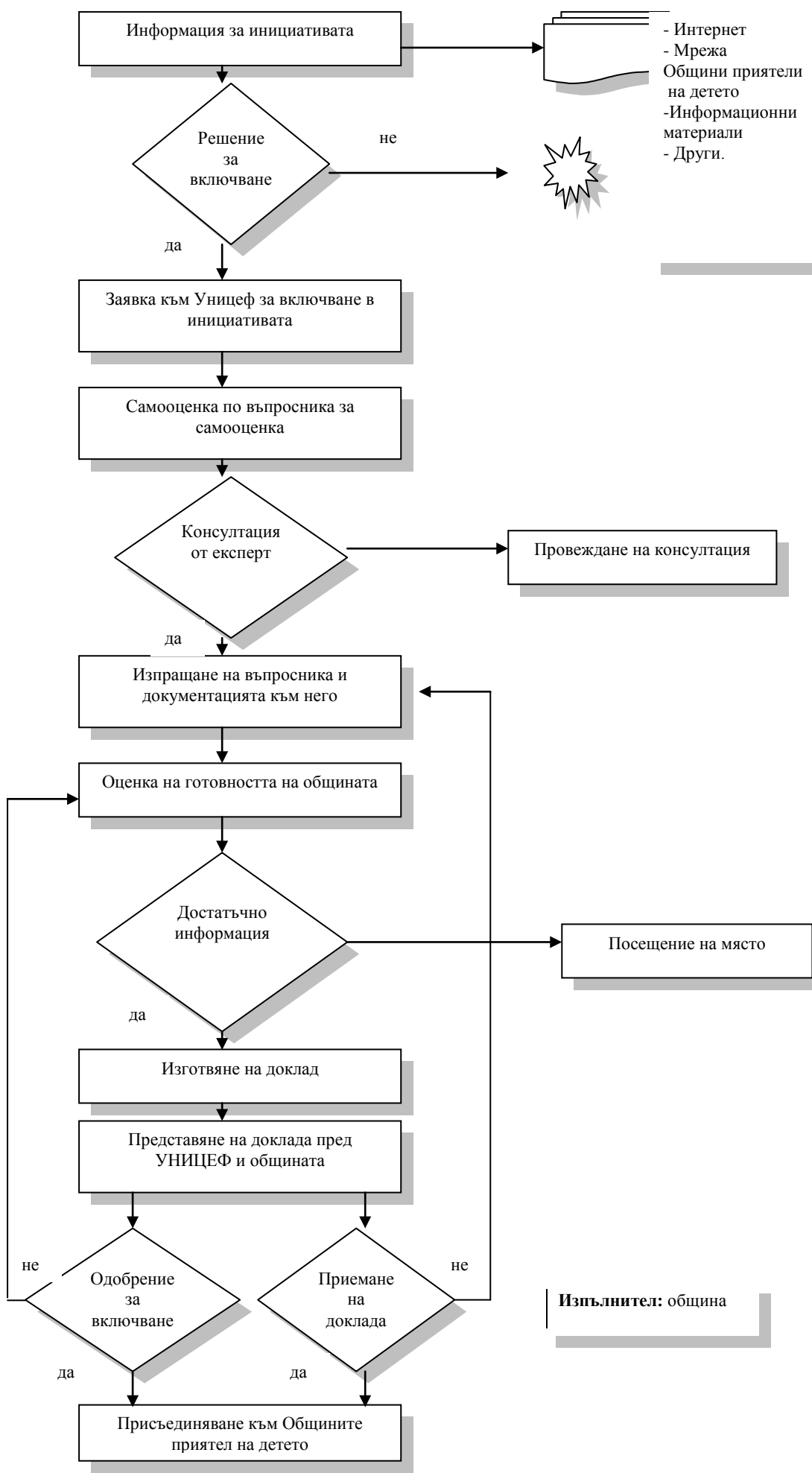
Изпълнител: експертен екип към УНИЦЕФ

Изпълнител: експертен екип към УНИЦЕФ

Изпълнител: експертен екип към УНИЦЕФ

Изпълнител: УНИЦЕФ и партньори

- Интернет
- Мрежа
- Общини приятели на детето
- Информационни материали
- Други.

Изпълнител: община

План за реализацията на инициативата

- През първите 3 месеца на годината (януари –март)
 - Се събира общественя съвет , който определя коя община ще получи приза за годината
 - Връчване – официално на приза
 - Определяне на приоритетна област, за която ще се представят добри практики
- април-юни
 - общините попълват заявка и анкетен лист за участие в конференцията за представяне на добра практика в определената приоритетна област
- юли -септември
 - общественя съвет и представители на мрежата разглеждат заявките на общините и допускат тези, които отговарят на приоритетната мрежа.
 - Определя се дата, място на събитието
- Октомври-декември
 - Провеждане на мероприятиято, организирано от НСОБ и мрежата
 - Връчване на приз и награда за най-добра практика

Други важни въпроси:

График

Общо кога ще се случват нещата

Приложение: с по-подробен график на инициативата – или как ще се случват нещата

Година първа

- Адаптиране на методиката “Община – приятел на детето” към условията в България, Изработване на план за действие
- Избор на консултативен/експертен екип за логистика и подкрепа на инициативата
- Предложение за включване до 25 общини в пилотното прилагане на инициативата
- Провеждане на среща със заявките желание за включване общини
- Разработване на въпросник за самооценка
- Самооценяване и техническа подкрепа
- Включване в инициативата чрез вземане на общинско решение от ОС
- Обобщаване на въпросниците за самооценка от общините и представяне на обобщаващите доклади пред Общественият съвет
- Формиране на Обществен съвет
- Определяне коя община ще получи приза за годината
- Присъждане на статута/ връчване на приза – официално
- Продължава включване на нови общини в инициативата – да се определят методи за мотивиране
- Успоредно с включването на общините се дава обща информация и въпросник за самооценка,
- Новожелаещите общини предоставят на експертния екип въпросника за самооценка след попълване и решение на ОС за вкл. в инициативата - до края на календарната година

Устойчивост и въздействие

Прякото участие на местните власти ще гарантира устойчивостта на инициативата, ако се включат повече от 50 общини. По време на срещата в с.Гергини обл.Габрово(в базата на НСОБ) с представители на местната власт се демонстрира сериозен интерес към предложените дейности и заявка за участие от страна на всички присъстващи общини. Отчита се и активността на големи общини като Пловдив, Враца, Пазарджик и др., тяхното твърдо намерение за създаване на мрежа от общини – приятели на детето. А това е главната предпоставка за гарантиране на по-нататъшната устойчивост на инициативата.

Описание на контекста в страната

През последните десет години България успя да проведе редица сериозни политически и икономически реформи за превръщането ѝ в демократична държава с функционираща пазарна икономика. Населението ѝ от 7,5 милиона души, а общият брой на детското население е 1,4 милиона.

Положението на децата се характеризира със сериозни различия - равнището на бедност на децата в България е два пъти по-високо в сравнение със средното за страната, като достига до 35% сред семействата с три и повече деца. Равнището на детската смъртност (11,6‰) и смъртността сред новородените (10,4‰) все още остава по-високо от средното за ЕС. Освен общата тенденция на намаляване на смъртността сред новородените и смъртността на децата до 5-годишна възраст, наблюдават се регионални различия в смъртността сред новородените от 5 ‰/ в големите областни центрове до 30 ‰ в другите райони.

Възможностите за образование на децата са затруднени от ограничения достъп до образование за някои групи от населението и от общото влошаване на качеството на образованието. Достъпът до предучилищно образование е ограничен поради недостатъчния брой места в детските ясли и детските градини, особено в селските райони. Подобни тенденции се наблюдават и в ромските общности, където броят на отпадналите от училище е по-висок, поради слабата предучилищна подготовка. По последни данни 20 800 деца са отпаднали от училище през учебната 2004/2005 година, което представлява 3% от общия брой деца на училищна възраст. Това оказва дългосрочно въздействие върху качеството на човешкия капитал и бъдещата работна сила в България. Основните причини за отпадането от училище са свързани с бедността на семействата, лошата училищна среда, старата инфраструктура, липсата на подходящи възможности пред децата за професионално развитие, както и остарелите техники на преподаване, които се практикуват в училищата.

Високата степен на бедност в семействата, слабият капацитет на семейството да се справя с новите реалности, липсата на подкрепяща среда, слабо развитите социални услуги и ниското качество на грижи са основните причини за изоставянето на децата.

Децата на България се сблъскват и с такива проблеми като интензивното пътно движение, замърсена атмосфера в индустриалните центрове, криминална среда на улиците и т.н.. Трудно може да се намери безопасно място за игра в населените места.

От друга страна децата имат непрекъснат достъп до средствата за масова информация, а също така и възможност да участват в обсъжданията и решенията на проблемите, които ги касаят.

Новаторство

Новаторството на тази инициатива, с което се отличава кардинално от другите социални програми и инициативи се явява: задължителното участие на децата, младежите и техните родители в процесите на приемане на решения, касаещи пряко детските интереси. Присъединявайки се към националната инициативата “Община - приятел на детето” на УНИЦЕФ, всяка община определя своите собствени приоритети. Тези, които вече са “приятели на детето” разработват програми, които осигуряват правата на детето с ясни цели, критерии и показатели, с обезпечено финансиране, със система за мониторинг и оценка, а също така и прозрачност. Всички мероприятия се извършват с активното участие на децата. Всички действия, имащи отношение към детето и неговите права се предприемат от местната власт с участието на самите деца, техните родители, гражданското общество и населението.